

अथासृजन्महामायां मयस्तां तामसीं दहन् । युगान्ते लोकदहनीं सृष्टामौर्वेण वज्रिना ।
 सा ददाह तमः सर्वं मायामयविकल्पिता । दैत्याश्चादित्यवपुषः सद्य उत्तस्युराहवे ।
 मायामौर्वी समासाद्य दह्यमाना दिवौकसः । भोजिरे चन्द्रविषयं शीतांशुसलिलं ह्रदं ।
 ते दह्यमाना और्वेण तेजसा भ्रष्टतेजसः । शशसुर्वज्रिणं देवाः सन्तप्ताः शरणेषिणः ।
 सन्तप्ते मायया सैन्ये दह्यमाने च दानवैः । चादितो देवराजेन वरुणो वाक्यमब्रवीत् ।
 ॥ वरुण उवाच ॥ पुरा ब्रह्मर्षिजः शक्र तपस्तेपे सुदारुणं । जर्ज्वः पूर्वं स तेजस्वी सदृशो ब्रह्मणो गुणैः ।
 तं तपन्तमिवादित्यं तपसा जगदव्ययं । उपतस्युर्मुनिगणा देवा देवर्षिभिः सह ।
 हिरण्यकशिपुश्चैव दानवो दानवेश्वरः । ऋषिं विज्ञापयामास पुरा परमतेजसं ।
 ते तमूचुर्ब्रह्मर्षयो वचनं धर्मसंहितं । ऋषिवंशेषु भगवंच्छिन्नमूलमिदं कुलं ।
 एकस्त्वमनपत्यश्च गोत्रं यच्चानुवर्त्तसे । कौमारं व्रतमाख्याय क्लेशमेवानुवर्त्तसे ।
 बह्वनि विप्रगोत्राणि मुनीनां भावितात्मनां । एकदेहानि तिष्ठन्ति विभक्तानि विना प्रजाः ।
 कुलेषूच्छिन्नभूतेषु तेषु नो नास्ति कारणं । भवांश्च तपसा श्रेष्ठः प्रजापतिसमद्युतिः ।
 तत् प्रवर्त्तस्व वंशाय वर्द्धयात्मानमात्मना । त्वमाधतस्वोर्जितं तेजो दितोयां कुरु वै तनुं ।
 स एवमुक्तो मुनिभिर्मुनिर्मनसि ताडितः । जगर्हे तानृषिगणान् वचनञ्चेदमब्रवीत् ।
 यथायं शाश्वतो धर्मो मुनीनां विहितः पुरा । आर्धं हि सेवतां कर्म वन्यमूलफलाग्निनां ।
 ब्रह्मयोनौ प्रसूतस्य ब्राह्मणस्यात्मवर्त्तिनः । ब्रह्मचर्यं सुचरितं ब्रह्माणमपि चालयेत् ।
 दिजानां वृत्तयस्तिष्ठो ये गृहाश्रमवासिनः । अस्माकन्तु वने वृत्तिर्वन्याश्रमनिवासिनां ।
 अब्रह्म्या वायुभक्ष्याश्च दन्तोलूखलिकास्रथा । अश्वकुट्टा निरशना दशपञ्चतपाश्च ये ।
 एते तपसि तिष्ठन्तो व्रतैरपि सुदुस्तरैः । ब्रह्मचर्यं पुरस्कृत्य प्रार्थयन्ते परां गतिं ।
 ब्रह्मचर्या ब्राह्मणस्य ब्राह्मणत्वं विधीयते । एवमाहुः परे लोके ब्रह्म ब्रह्मविदो जनाः ।
 ब्रह्मचर्यं स्थितं धैर्यं ब्रह्मचर्यं स्थितं तपः । यं स्थिता ब्रह्मचर्येषु ब्राह्मणास्ते दिवि स्थिताः ।
 नास्ति योगं विना सिद्धिं नास्ति सिद्धिं विना यशः । नास्ति लोके यशोमूलब्रह्मचर्यात् परं तपः ।
 सन्निगृह्येन्द्रियग्रामं भूतग्रामञ्च पञ्चकं । ब्रह्मचर्यं समाधत्ते किमतः परमं तपः ।
 अयोगे कोशधरणमसङ्कल्पे व्रतक्रिया । अब्रह्मचर्यं चर्या च त्रयः स्यादक्षसंज्ञितं ।
 क दाराः कच संयोगः कच भावविपर्ययः । यथेयं ब्रह्मणा सृष्टा मनसा मानसी प्रजा ।
 यद्यस्ति तपसो वीर्यं युस्माकममितात्मनां । सृजध्वं मानसान् पुत्रान् प्रजापत्येन कर्मणा ।
 मनसा निर्मिता योनिराधातव्या तपस्विना । नदारयोगो वीजम्वा व्रतयुक्तं तपस्विना ।
 यदिदं लुप्तधर्मायं युष्माभिरपि निर्भयैः । व्याहृतं सद्भिरत्यर्थमसद्भिरिव मे मतं ।
 वपुर्दीप्तान्तरात्मानमेष कृत्वा मनोमयं । दारयोगं विना सत्ये पुत्रमात्मतनूरुहं ।
 एवमात्मानमात्मा मे दितोयं जनयिष्यति । वन्येनानेन विधिना दिधवन्तमिव प्रजाः ।

२५२५

२५२०

२५२५

२५४०

२५४३

२५५०